

פ"ה - ג' מערכות נגד הפלשתים**8. דברי הימים א פרק יד**

(יב) וַיַּעֲזְבוּ שָׁם אֶת אֱלֹהֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ דָּוִד וַיִּשְׂרְפוּ בָאֵשׁ: פ

עמק רפאים**מל' בכאים****9. רלב"ג שם**

והם **אילנו'** רבי הענפים והעלים ויהיה זה סבה שלא ירגישו בהם הפלשתים בבאם וגם שם ימתין שיבא רוח יניע ראשי הבכאים בדרי' שישמע בהם כמו קול צעדי המתנועעים כי זה יהיה סבה שיחשבו פלשתים בשמעם קול צעדי דוד שהוא קול תנועת ראשי הבכאים ולא יהיו נשמרים ממנו כלל ...

ולזה צוהו השם שיתנועע אז במהירות ויפול עליהם כי בזה האופן מן התחבולה ינצחם והנה לפי מה שאחשוב צוה זה הש"י לפי שנגלה לו כי היה ראוי שינצחו הפלשתים אז את דוד לפי המערכי' לולי זאת התחבולה ואע"פ שהיה הש"י יכול לנצח על הדרך המופת הפלשתי הנה לא יעשה הש"י המופתים כי אם במקומות ההכרחיים כמו שזכרנו פעמים רבות

10. רש"י שם

(כד) קול צעדה בראשי הבכאים - הם מלאכים הצועדים בראשי האילנות אשר אני שולח לעזרתך:

11. שופטים - דברוה וברק

ד:יז - יד) ותאמר דברה אל ברק קום כי זה היום אשר נתן יקוק את סיסרא בידך הלא יקוק יצא לפניך וירד ברק מהר תבור ועשרת אלפים איש אחריו:
ה:ז - יקוק בצאתך משעיר בצעדתך משדה אדום ארץ רעשה גם שמים נטפו גם עבים נטפו מים:

12. רד"ק שם

קול צעדה בראשי הבכאים - אשמיעך קול לחזק לב העם אשר אתך שידמה להם קול הולכים בראשי האילנות כאילו מלאכים יצאו להכות בפלשתים כמו שאמרו בדבר ברק הלא ה' יצא לפניך וכן אמר הנה כי אז יצא ה' לפניך:

13. מלבי"ם שמואל ב פרק ה

קול צעדה בראשי הבכאים - והיה בזה אם לימוד הדרך הקרוב לנצח בתחבולות מלחמה, שאחר שנפל עליהם בפעם הראשון בצד של אחריהם בודאי נשמרו עתה בצד הזה והעמידו שם גבורי חיל, ולכן טוב שיפול עתה מן הצד, ושיחל ההכאה בעת ישב הרוח בין הבכאים והאלנות שיחשבו כי יש מחנה וחיל בין הבכאים ויתבהלו משני הצדדים, מלבד מה שהיה בזה ענין השגחתי שיצא ה' להכות במחנה האויב והשמיע קול צעדה עד שהיה נס וטבע יחד

2. יהושע פרק יח

(יא) ויעל גורל מטה בני בנימן ... (טז) וירד הגבול אל קצה ההר אשר על פני גי בן הנם אשר בעמק רפאים צפונה וירד גי הנם אל פתח היבויסי נגבה וירד עין רגל:

1. יהושע פרק טו

(א) ויהי הגורל למטה בני יהודה... (ח) ועלה הגבול גי בן הנם אל פתח היבויסי מנגב היא רושלים ועלה הגבול אל ראש ההר אשר על פני גי הנם ימה אשר בקצה עמק רפאים צפונה:

3. שמואל א פרק כג

(א) ויגדו לדוד לאמר הנה פלשתים נלחמים בקעילה והמה שסים את הגרנות: (ב) וישאל דוד ביקוק לאמר האלף והכפית בפלשתים האלה ס ויאמר יקוק אל דוד לך והכפית בפלשתים והושעת את קעילה:

4. שמואל א פרק כג

(ו) ויאמר דוד יקוק אלהי ישראל שמע שמע עבדך כי מבקש שאול לבוא אל קעילה לשחת לעיר בעבורי: (יא) היסגרוני בעלי קעילה בידו הירד שאול כאשר שמע עבדך יקוק אלהי ישראל הגד נא לעבדך ס ויאמר יקוק ירד: (יב) ויאמר דוד היסגרוני בעלי קעילה אתי ואת אנשי ביד שאול ויאמר יקוק יסגרוני: ס

5. ישעיהו כח:כא

כי כהר פרצים קוים יקוק כעמק בגבעון ירדו לעשות מעשהו זר מעשהו ולעבד עבדתו נכריה עבדתו:

6. רד"ק ישעיהו שם

(כא) כי כהר פרצים - כמלחמה שנלחם דוד בפלשתים בבעל פרצים והיה שם הר, כמו שכתוב ויעלו בבעל פרצים, ואותו הדבר היה פלא גדול שהכה אותם דוד בעם אשר היו אתו אז ועליהם נאספו כל פלשתים, ואמר דוד פרץ ה' את אויבי לפני כפרץ מים, כלומר מאת ה' היתה זאת וכמו אותו המעשה שהיה גדול שקם ה' ונלחם בהם כן יקום עתה וילחם בישראל, וכמו מלחמת יהושע בגבעון שהיה פלא גדול ואמר ויהומם ה' כן יהום עתה ה' את ישראל ולא יהיה בהם כח לעמוד כנגד אויביהם, ומה שאמר כעמק בגבעון ר"ל כמו שעשה בעמק אילון ובגבעון:

7. שמואל ב כב:ח

ויתגעש ותרעש הארץ מוסדות השמים ירגזו ויתגעשו כי חרה לו:

אפילו ארבע אמות, אמרו ישראל לדוד למה אנו עומדין, אמר להם כבר נצטויתי מן השמים, שלא לפשוט יד בהם, עד שנראה ראשי האילנות מנענעין, ואם נפשוט יד בהן מיד אנו מתין, ואם אין נפשוט יד מהן מיד הורגין אותנו, ומוטב שנמות צדיקים ולא נמות חייבין, אלא אני ואתם נתלה עינינו להקב"ה, מיד נדדו כל האילנות, ומיד פשטו בהם, שנאמר ויעש דוד [כן] כאשר צוהו (אלהים) [ה'] ויד את הפלשתים (ש"ב ה כה), אמר הקדוש ברוך הוא למלאכי השרת, **ראו מה בין דוד לשאול**, מי גרם לדוד שניצל, דברו של הקדוש ברוך הוא שקיים והאיר לו, לכך נאמר נר לרגלי דבריך.

מתג האמה

20. דהי"א יח:א ויהי אחרי כן ויבן דוד את פלשתים ויכניעם ויקח את גת ויבנתיה מיד פלשתים:	19. שמואל ב פרק ח (א) ויהי אחרי כן ויבן דוד את פלשתים ויכניעם ויקח דוד את מתג האמה מיד פלשתים:

21. רש"י שם

והיא נקראת מתג האמה על שם שהוא מקל רודה בכל הפלשתים מטרפולין של מלכים שלא מצינו בכל סרני פלשתים בעזה ובאשדוד ובעקרון ובאשקלון שם מלכות אלא בגת מצינו אכיש מלך גת:

14. שמואל א פרק י

(ח) וירדת לפני הגלגל והנה אנכי ירד אליך להעלות עלות לזבח זבחי שלמים שבעת ימים תוחל עד בואי אליך והודעתי לך את אשר תעשה:

15. שמואל א פרק יג

(ח) ויחל שבעת ימים למועד אשר שמואל ולא בא שמואל הגלגל ויפץ העם מעליו: (ט) ויאמר שאול הגשו אלי העלה והשלמים ועל העלה: (י) ויהי ככלתו להעלות העלה והנה שמואל בא ויצא שאול לקראתו לברכו: (יא) ויאמר שמואל מה עשית ויאמר שאול כי ראיתי כי נפץ העם מעלי ואתה לא באת למועד הימים ופלשתים נאספים מכמש: (יב) ויאמר עתה ירדו פלשתים אלי הגלגל ופני יקוק לא חליתי ואתאפק ואעלה העלה: ס
(יג) ויאמר שמואל אל שאול נספלת לא שמרת את מצות יקוק אלהיך אשר צוה כי עתה הכין יקוק את ממלכתך אל ישראל עד עולם: (יד) ועתה ממלכתך לא תקום בקש יקוק לו איש כלבבו ויצוהו יקוק לנגיד על עמו כי לא שמרת את אשר צוה יקוק: פ

16. שמואל א פרק יד

(יח) ויאמר שאול לאחיה הגישה ארון האלהים כי היה ארון האלהים ביום ההוא ויבני ישראל: (יט) ויהי עד דבר שאול אל הכהן והקמוץ אשר במחנה פלשתים וילך הלוח ורב פ ויאמר שאול אל הכהן אסף ידך:

17. מלבי"ם שמואל ב פרק ה

..והוא מזה בא לנסות את דוד בדבר אשר לא עמד בו שאול ולא המתין על שמואל ובעבור זה נלקח המלוכה ממנו, ודוד שמר מצוה ולא בטח על גבורתו.

18. מדרש תהלים (שוחר טוב; בובר) מזמור כז

וכן את מוצא כשהלך שמואל למשוח את דוד, היו מלאכי השרת מקטרגין אותו לפני הקדוש ברוך הוא, ואמרו רבונו של עולם מפני מה נטלת המלכות משאול ונתת לדוד, אמר להם אני אומר לכם **מה בין שאול לדוד** שאול הלך ושאל באורים ותומים, כיון שראה שבאו עליו פלשתים אמר לכהן אסוף ידך, ולא המתין עד שיגמור את הדבר, שנאמר ויהי עד דבר שאול אל הכהן [וגו', ויאמר שאול אל הכהן אסוף ידך] (ש"א יד יט), אבל דוד בשעה שראה את הפלשתים באין עליו בעמק רפאים, מיד התחיל לשאול באורים ותומים, שנאמר ויוסיפו עוד פלשתים [לעלות] וינטשו בעמק רפאים וישאל (עוד) דוד (באלהים) [בה'] ויאמר לא תעלה הסב (מעליהם) [אל אחריהם] (ש"ב ה כב כג), אין לך רשות לפשוט יד בהן, אפילו אם היו קרבין אצלך, עד שתראה ראשי האילנות מנענעין, שנאמר ויהי (בשומעך) [בשמעך] את קול (הצעדה) [צעדה] בראשי הבכאים (שם כד), ... כיון שבאו פלשתים, היו ישראל רואין אותן, ולא היו רחוקין מהם